

UMEÅ UNIVERSITET

Guide till kriterierna i Umeå universitets pedagogiska meriteringsmodell

Denna guide utgår från kriterierna för meriterad och excellent lärare som beskrivs i Umeå universitets pedagogiska meriteringsmodell. Syftet med guiden är att underlätta dokumentation av pedagogiska meriter och bedömning av pedagogisk skicklighet genom att bidra med fylligare resonemang och exemplifieringar än vad som ges i de formella styrdokumentet.

Guiden baseras på och utgör ett komplement till:

- Handläggningsordning för pedagogisk meritering (FS 1.1-1391-20)
- Regel för pedagogisk portfölj (FS 1.1.2-1366-14)
- Anvisningar för sökande och sakkunniga på webben och i VARBI

Ansvariga för guiden är Universitetspedagogik och lärandestöd (UPL) vid Umeå universitet.

Inledning

Det övergripande målet för Umeå universitets modell för högskolepedagogisk meritering är att bidra till fortlöpande kvalitetshöjning i utbildningen. Detta sker genom att stimulera lärare att kritiskt reflektera över sin pedagogiska verksamhet, både individuellt och kollegialt, och genom att belöna de lärare som har utmärkt sig genom hög pedagogisk kompetens och stort engagemang för utbildningsuppdraget i akademien, det vill säga visat pedagogisk skicklighet.

Behörighet

För att vara behörig att ansöka till Umeå universitets pedagogiska meriteringsmodell krävs någon form av läraranställning vid Umeå universitet, men den behöver inte vara på heltid och inte heller tillsvidare. Du behöver även ha minst fem års undervisningserfarenhet på högskolenivå, vilken totalt ska motsvara minst två års heltidsundervisning. Slutligen krävs genomgången högskolepedagogisk utbildning motsvarande minst 10 veckor eller 15 hp, kravet på utbildning gäller för samtliga sökande, oavsett tidigare utnämning.

Utbildningar som kan räknas in är formella högskolepedagogiska kurser med tydliga mål och krav, och som ger ett intyg efter fullgjord utbildning. Andra fortbildningsaktiviteter – som seminarier, workshops, konferenser, lärardagar, Skrivum, Punktumprojekt eller liknande – är också värdefulla pedagogiska erfarenheter. De ska lyftas fram i CV och i ansökan, men kan inte räknas in i de 10 veckor/15 hp som krävs för behörighet att söka.

Det är den sökandes nuvarande prefekt som intygar den sökandes behörighet avseende anställning och undervisningserfarenhet medan sakkunniga prövar behörigheten avseende utbildningskravet. För att de sakkunniga ska kunna göra denna prövning behöver det tydligt framgå vilka högskolepedagogiska utbildningar som slutförts samt vilket innehåll och omfattning de haft. Utbildningarna ska listas i det pedagogiska CV:t medan kursintyg läggs bland bilagorna.

Pedagogisk skicklighet och pedagogiska meriter

Pedagogiska meriter omfattar de arbetsuppgifter av pedagogisk karaktär som läraren haft och den pedagogiska utbildning som läraren genomgått. Den pedagogiska skickligheten handlar om kvaliteten i lärarens pedagogiska arbete. Omfattande pedagogiska meriter är därmed inte en garanti för pedagogisk skicklighet.

Det yttersta målet för undervisning och pedagogisk verksamhet inom högre utbildning är att främja och stödja studenters lärande. Detta kan ske såväl i den konkreta undervisningspraktiken som i skapandet av goda förutsättningar för lärande. Centralt i begreppet pedagogisk skicklighet är förmågan att reflektera över, utveckla och anpassa sin pedagogiska verksamhet i förhållande till studenternas förkunskaper och behov, ämnets förutsättningar samt kunskapsbildningen inom undervisning och lärande. Enligt Högskolelagen ska högre utbildning vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet. I läraruppgiften ingår därmed att utifrån aktuella och relevanta ämneskunskaper använda adekvata pedagogiska och didaktiska strategier och förhållningssätt som stimulerar, utmanar och bidrar till studenternas lärande, självständighet och kritiska tänkande.

I UMU:s meriteringsmodell innebär pedagogisk skicklighet att läraren utifrån givna mål och ramar, genom kritisk reflektion och kontinuerlig utveckling, utformar den pedagogiska verksamheten för att på bästa sätt främja studenters lärande och kollegial kompetenshöjning.

Att dokumentera pedagogisk skicklighet

För att den pedagogiska skickligheten ska kunna bedömas behöver meriterna sammanställas på ett strukturerat och överskådligt sätt, för detta krävs ett CV och en pedagogisk portfölj bestående av en huvudtext samt bilagor. Ett CV över pedagogiska meriter kan illustrera lärarens samlade erfarenheter (undervisning, utvecklingsuppdrag, formella roller, deltagande i arbetsgrupper/nätverk, läromedel, konferensbidrag, konferensdeltagande, genomgångna pedagogiska utbildningar, etc), men avslöjar väldigt lite om kvaliteten i lärarens arbete. En pedagogisk portfölj är ett vedertaget koncept för att synliggöra pedagogisk skicklighet. Genom att beskriva exempel från valda delar av sitt arbete som lärare, och motivera samt analysera dessa exempel, framträder lärarens professionella kompetens.

Innehållet i portföljen ska omfatta:

- lärarens pedagogiska grundsyn (pedagogiska utgångspunkter)
- utvalda exempel på hur den pedagogiska grundsynen omsätts i den pedagogiska praktiken, samt motiveringar till varför läraren valt att arbeta på detta sätt
- analys och reflektion över utfall, resultat, erfarenheter och lärdomar samt
- andras omdömen om lärarens pedagogiska skicklighet och pedagogiska verksamhet.

Innehållet i portföljen ska styrkas med bilagor, litteraturhänvisningar eller länkar för att dokumentationen ska bli allsidig och trovärdig. Tanken med bilagorna och länkarna är att levandegöra portföljtexten för läsaren, dels för att illustrera att det som tas upp faktiskt har skett, dels för att illustrera hur läraren kommunicerar information till studenterna eller rent konkret har lagt upp en aktivitet. Tänk på att portföljen inte är en vetenskaplig rapport eller pedagogisk uppsats utan en personlig och reflekterande text som i första hand bör vara skriven i jag-form. För att portföljen ska fylla sitt syfte krävs slutligen att innehållet organiseras utifrån någon sorts logik, antingen de kriterier den ska bedömas mot eller självvalda rubriker. Oavsett struktur behöver texten i portföljen tydligt förhålla sig till kriterierna för meriterad respektive excellent lärare.

Om du vill läsa mer om pedagogisk portfölj rekommenderas boken *Pedagogisk portfölj - för karriär och utveckling*, utgiven av Studentlitteratur 2019 på svenska och på engelska 2024. Den finns i kursboksamlingen på Universitetsbiblioteket.

Meriteringsnivåer, bedömningskriterier och indikatorer

Kriterierna i den pedagogiska meriteringsmodellen avser att konkretisera begreppet pedagogisk skicklighet till hanterbara och bedömbara enheter. De totalt sju kriterierna är uppdelade i två nivåer, meriterad och excellent lärare, och inrymmer ett antal indikatorer som på ett övergripande plan beskriver hur respektive kriterium kan tolkas. Indikatorerna utgör exempel på aspekter som tillmäts betydelse vid bedömningen. Den sakkunnige gör en helhetsbedömning av respektive kriterium.

De två nivåerna bygger på varandra och ansökan sker i två steg, först till meriterad nivå och sedan excellent. Detta innebär att varje ansökan står för sig själv och behöver innehålla det underlag som krävs för att sakkunniga ska kunna göra sin bedömning. Det går att återanvända material från ett tidigare meriteringssteg så länge dokumentationen anpassas efter de kriterier som kommer att användas i den aktuella bedömningen.

I denna guide beskrivs kriterierna och indikatorerna fylligare och med fler exemplifieringar än vad som ges i de formella styrdokumentet. Syftet med guiden är att underlätta dokumentation av pedagogiska meriter för sökande och bedömning av pedagogisk skicklighet för de sakkunniga.

Meriterad lärare

Det första meriteringssteget kräver att läraren varit aktivt engagerad i undervisning inom sin anställning som lärare i högre utbildning. Omfattningen och aktivitetsgraden som anges i behörighetskraven består av minst två års heltidsundervisning under en period av fem år. Detta intygas av prefekt och bedöms ej av sakkunniga. I kriterierna för meriterad nivå betonas lärarens engagemang och skicklighet i mötet med studenterna, vilket visar sig i planering, genomförande, examination, utvärdering och utveckling av den egna undervisningen samt lärarens reflektioner över resultat och lärdomar.

Meriterad nivå fokuserar alltså på kvalitéerna i det pedagogiska arbete som läraren gör i direkt relation till studenterna och den egna undervisningen.

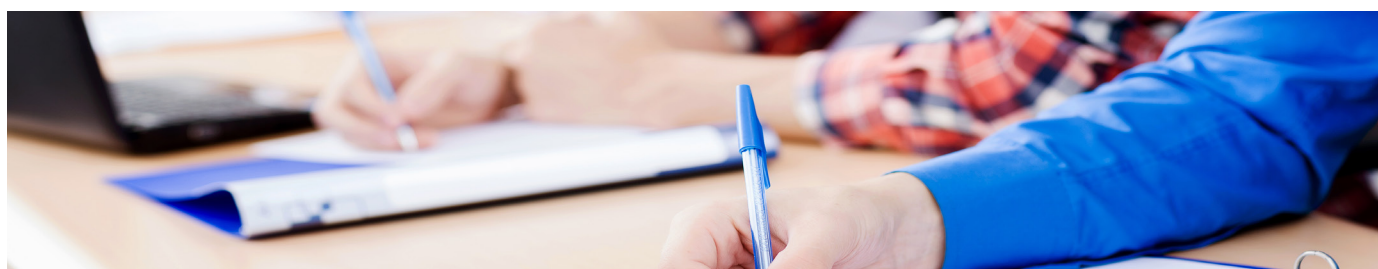

Foto: Mostphotos/Sergey Nivens

Undervisningserfarenhet

- läraren har omfattande och bred undervisningserfarenhet på högskolenivå och har gjort betydande insatser i utbildningarna.

Aspekter som tillmäts betydelse för bedömningen är att läraren till exempel har erfarenhet av

- *olika undervisningsuppdrag*
- *olika utbildningsnivåer*
- *olika undervisningsformer*
- *olika studerandegrupper*
- *kurs- eller momentansvar*

Detta kriterium är det mest kvantitativa kriteriet i meriteringsmodellen och kompletterar den information som framgår av CV. Det finns inget definitivt mått för vad som betraktas som "omfattande" eller "bred" erfarenhet eller "betydande insatser" eftersom förutsättningarna ser olika ut vid olika fakulteter och för olika ämnen. Erfarenheterna ska därför ses i relation till den

kontext läraren befinner sig i. Vilka möjligheter och begränsningar som finns för att påverka och variera sin undervisning bör därför framgå (till exempel ekonomi, lokaler, möjligheter till undervisningstimmar, ämneskunskap, etc).

Undervisningserfarenhet kan beskrivas genom variationen i olika

undervisningsuppdrag, exempelvis erfarenhet av olika utbildningsnivåer, ämnen och studerandegrupper samt vilka roller och vilket ansvar läraren haft. Vad som ingår i rollen som exempelvis examinator, kurs- eller momentansvarig varierar mellan institutioner och ämnen så det är viktigt att läraren beskriver vad som gäller i det egna fallet. Variation i studerandegrupper kan beskrivas genom till exempel kursstorlek, områdestillhörighet, nät/campus, språk eller studenternas bakgrund/förutsättningar. Erfarenheterna kan även beskrivas genom tillämpning av olika undervisningsformer och pedagogiska metoder (till exempel handledning, seminarier, PBL, nätundervisning) eller genom att ställa en specifik undervisningsstrategi

i relation till andra undervisningsformer. Ett sätt att illustrera erfarenheten översiktligt kan vara att sammanställa en eller flera tabeller i CV och hänvisa till dessa.

Undervisningserfarenheten baseras på undervisning på grund-, avancerad och/eller forskarnivå. Även uppsats- och forskarhandledning samt uppdragsutbildning faller in under begreppet undervisningserfarenhet.

Kriteriet kan styrkas genom att till exempel hänvisa till ytterligare detaljer i CV samt bifoga utlåtanden och tjänstgöringsintyg från prefekt eller studie-rektor.

Engagemang

- läraren visar engagemang för undervisningsuppdraget och utvecklar samt förnyar den egna pedagogiska praktiken.

Aspekter som tillmäts betydelse för bedömningen är att läraren till exempel

- *aktivt deltar i utveckling av undervisningsinslag, moment och kurser*
- *systematiskt utvärderar sin undervisning och använder resultaten för att höja kvaliteten*
- *utvecklar sin högskolepedagogiska kompetens genom vidareutbildning och diskussioner med kollegor och studenter*
- *utvecklar sina ämnes- och professionskunskaper genom vidareutbildning och diskussioner med kollegor och andra aktörer*

Detta kriterium är avsett att fånga upp lärarens personliga engagemang i undervisningsuppdraget samt viljan att utveckla sin undervisning och sin lärarroll. Många lärare bedriver kontinuerligt utveckling av sin undervisning enskilt eller tillsammans med andra och det är detta arbete som ska synliggöras.

Engagemang kan beskrivas genom att ge exempel på hur undervisningen utvecklats under de senaste åren eller på

specifika kursinslag eller moment som läraren förnyat. Vad föranledde utvecklingsarbetet, vilken pedagogisk strategi eller metod valdes och varför, och hur blev utfallet? Det finns ibland strukturella eller ekonomiska begränsningar för vad som är möjligt att göra eller att utveckla. Det är därför viktigt att synliggöra sådana faktorer så att även externa läsare förstår sammanhanget och skälen till olika ställningstaganden och handlingar.

Utvärderingar av undervisningsinslag och kurser kan ge information som kan användas för att höja kvaliteten på undervisningen. Beskrivningar av hur lärare utvärderat sin undervisning och tagit tillvara på resultaten är därför intressanta.

Pedagogisk utbildning och vetenskaplig utbildning i undervisningsämnet är en viktig förutsättning för ett akademiskt lärarskap. I CV kan de formella pedagogiska och ämnesspecifika utbildningar som är relevanta för undervisningsuppdraget redovisas, till exempel högskolepedagogisk utbildning eller annan akademisk utbildning med pedagogisk relevans samt akademisk utbildning i undervisningsämnet/ämnena. Det är inte tillräckligt att en-

bart hänvisa till ett intyg. I portföljtexten behöver betydelsen av dessa utbildningar lyftas fram för att belysa att de haft effekt på lärarens professionella utveckling eller undervisningens pedagogiska utveckling. Att delta i kollegialt pedagogiskt utvecklingsarbete eller att diskutera högskolepedagogiska eller ämnesrelaterade frågor med kollegor, studenter eller andra aktörer kan också bidra till ökad kompetens.

Kriteriet kan styrkas till exempel genom kollegiala intyg, dokumentation från kursinslag i egna kurser, utvärderingar, kursintyg, utbildningsbevis, rapporter och annat som framställts i samband med pedagogisk utbildning.

Undervisningsskicklighet

- läraren har god förmåga att planera, genomföra och utvärdera undervisning och examination som stöttar studenters lärande.

Aspekter som tillmäts betydelse för bedömningen är att läraren till exempel

- *planerar, genomför, examinerar, utvärderar och utvecklar undervisning som stödjer studenternas lärande och övar upp studenternas kritiska tänkande*
- *utvecklar och anpassar undervisnings- och examinationsformer efter ämnesinnehåll, studentgrupp och distributionsformer*
- *relaterar sin egen undervisning till andra kurser eller moment inom ämnesområdet för att uppnå progression och sammanhang*
- *erhållit positiva omdömen om sin undervisningsskicklighet*

Fokus i detta kriterium är det pedagogiska "hantverket", att läraren utför sitt pedagogiska uppdrag med hög kvalitet och med studenternas lärande i fokus. Här förväntas läraren beskriva, motivera och reflektera över sin högskolepedagogiska verksamhet, så att den blir synliggjord och begriplig för en extern läsare. Eftersom varje ämne har sina

egna utmaningar och förutsättningar, både för läraren och för studenterna, så behöver dessa synliggöras.

Undervisningsskickligheten består dels i att praktiskt genomföra undervisning och examinationer, men även i att kunna beskriva och motivera sitt arbete. Ett sätt att illustrera denna skicklighet

är att redogöra för vilka undervisnings- och examinations- och distributionsformer läraren använder och motivera hur dessa stöttar de egna studenternas lärande. Det kan gärna ingå beskrivningar av hur läraren gör för att anpassa undervisningen med hänsyn till ämnets och studentgruppens förutsättningar, målen för utbildningen och de lärandemiljöer undervisningen bedrivs i. I portföljen ska det framgå vad läraren strävar efter i sin undervisning och varför läraren anser att detta är viktigt, hur läraren genomför sin undervisning och varför detta upplägg valdes samt vilka effekter eller konsekvenser detta har haft för studenternas lärande.

Kursutvärderingar är viktiga i en pedagogisk portfölj av många anledningar. Dels kan de visa hur studentgruppen upplevt undervisningen och kursens upplägg, dels kan läraren använda resultatet som en startpunkt för en analys och reflektion kring utfallet. Varför blev det som det blev och vad blir nästa steg? Har läraren själv formulerat utvärderingsfrågorna eller tagit initiativ till nya utvärderingsformer är detta ett konkret exempel på hur läraren arbetar med utvärderingar. Om kursutvärderingarna har låg svarsfrekvens kan

detta problematiseras och läraren kan istället fokusera på vilka andra sätt som används för att fånga upp studenternas synpunkter.

En pedagogisk portfölj består till stor del av exempel på konkreta undervisningserfarenheter. De exempel som väljs ska visa hur lärarens pedagogiska grundsyn och pedagogiska avsikter kommer till uttryck i undervisningen. Genom konkreta exempel kan läraren visa hur de pedagogiska utgångspunkterna och ställningstagandena omsätts i undervisning och examinationer, hur sammanhanget och progressionen tydliggörs för studenterna och hur läraren stödjer studenternas lärande och kritiska tänkande. Genom att välja olika exempel kan de tillsammans ge en representativ bild av lärarens undervisningserfarenhet och pedagogiska arbete.

Kriteriet kan styrkas till exempel genom sammanställningar av kursutvärderingar, kursplaner, scheman, studiehandledningar, övningar, examinationer, kollegiala intyg, tjänstgöringsintyg från prefekt eller studierektor, rapporter och annat som framställts i samband med pedagogisk utbildning.

Foto: Frida Fjellström

Reflekterande förhållningssätt

- läraren har ett reflekterande och kritiskt förhållningssätt till sin egen pedagogiska praktik.

Aspekter som tillmätts betydelse för bedömningen är att läraren till exempel

- *visar medvetenhet om sina pedagogiska utgångspunkter och ställningstaganden*
- *reflekterar över den högre utbildningens mål, ämnets förutsättningar, undervisningsformers generella för- och nackdelar, samt hur dessa motiverar den egna undervisningens utformning*
- *problematiserar kursinnehåll och undervisningsformer i diskussioner med kollegor och studenter*
- *drar lärdom av tidigare erfarenheter, såväl goda som mindre goda, och omsätter dessa erfarenheter i utvecklingen av undervisningen och det egna lärandet*

Detta kriterium avser att fånga upp lärarens medvetenhet om sina egna pedagogiska utgångspunkter och det sammanhang i vilket undervisningen bedrivs, samt förmågan att problematisera och kritiskt reflektera över sina pedagogiska ställningstaganden och erfarenheter. Ett reflekterande förhållningssätt kan illustreras genom att man visar på en medvetenhet om det ansvar som ingår i lärarrollen och en förståelse för det sammanhang man verkar inom. En insikt som är avgörande för hur man bemöter sina studenter, planerar och genomför sin undervisning samt utvecklar sig i sin profession.

Det finns flera faktorer som påverkar en lärares vardag och vilka pedagogiska ställningstaganden som görs. Dels handlar det om lärarens pedagogiska utgångspunkter (den pedagogiska grundsynen), dels om vilken kontext läraren bedriver sin undervisning i. Den pedagogiska grundsynen representeras av de värderingar, uppfattningar och erfarenheter som ligger till grund för lärarens arbete. Grundsynen färgas både av egna erfarenheter och av de

pedagogiska kunskaper läraren har. Genom att utgå från sina egna kunskaper och erfarenheter kan läraren beskriva utgångspunkterna för sitt pedagogiska arbete och vad läraren tror på och värderar högt. Tidigare erfarenheter (goda som mindre goda) kan utgöra utgångspunkter för att illustrera ökad självinsikt eller nya kunskaper som omsatts i undervisningen. Högskolepedagogiska eller ämnesdidaktiska teorier och kunskaper kan vara användbara för att beskriva och förklara lärarens pedagogiska grundsyn, men vetenskapliga referenser är inget absolut krav i detta kriterium. Det som är av störst betydelse att det framgår hur den pedagogiska grundsynen kommer till uttryck i den egna konkreta lärargärningen. Länken mellan grundsyn och praktik illustreras genom konkreta exempel. Det skadar inte att tydliggöra denna länk för externa läsare, exempelvis så här: "effekterna av ställningstagande X illustreras i exempel Y samt i bilaga Z".

Förutom att kurser har olika mål och ämnen olika förutsättningar, så regleras den högre utbildningen av lokala och

nationella regelverk samt en gemensam statlig värdegrund. Att vara medveten om dessa styrande regler och dokument, samt hur de påverkar den egna pedagogiska verksamheten, ingår i en universitetslärares professionalitet. Därför är det viktigt att lyfta fram om någon eller några av dessa regler haft konkret betydelse för hur läraren planerat, genomfört eller utvärderat sin undervisning.

Det kritiska förhållningssättet kan stimuleras på olika sätt, dels genom individuell reflektion över kursinnehåll, undervisningsformer och pedagogiska

upplägg och dels genom kollegiala diskussioner och samarbeten. Även studenter kan involveras i sådana samtal.

Kriteriet kan styrkas till exempel genom hänvisningar till regelverk eller litteratur, olika exempel där länken mellan den pedagogiska grundsynen och den pedagogiska praktiken är tydlig, kursutvärderingar från flera på varandra följande kurstillfällen, kollegiala intyg, tjänstgöringsintyg från prefekt eller studierektor.

Foto: Johan Gunséus/Synk

Excellent lärare

För att uppnå detta meriteringssteg krävs att läraren visat bredare och djupare pedagogisk skicklighet än vad som krävs för meriterad nivå. Bredden kan illustreras genom att läraren utövar sitt pedagogiska engagemang och skicklighet i vidare sammanhang än sin egen undervisning och djupet kan visa sig i lärarens systematiska utveckling av utbildningar och egen kompetens samt genom ett vetenskapligt förhållningssätt till det pedagogiska uppdraget.

På excellent nivå fokuserar kriterierna på kvaliteten i det pedagogiska arbete som läraren bedriver med kollegor, på institutionen och vid lärosätet liksom inom det högskolepedagogiska kunskapsfältet.

Vetenskapligt förhållningssätt

- läraren tillämpar ett vetenskapligt förhållningssätt i sin pedagogiska praktik genom att analysera och problematisera sin praktik och vidareförmedla sin högskolepedagogiskt grundade kunskap.

Aspekter som tillmäts betydelse för bedömningen är att läraren till exempel

- visar medvetenhet om sina pedagogiska utgångspunkter och ställningstaganden utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet*
- problematiserar det egna ämnets vetenskapliga traditioner och dess betydelse för utbildningen och studenternas lärande*
- utvecklar undervisningsmaterial och läromedel med stöd i ämnesdidaktisk och högskolepedagogisk kunskap*
- kommunicerar sina högskolepedagogiska erfarenheter, kunskaper och färdigheter via nationella och internationella nätverk, konferenser eller tidskrifter*

I detta kriterium förväntas läraren visa hur den egna pedagogiska praktiken förhåller sig till och påverkas av ämnets vetenskapliga traditioner samt ämnesdidaktiska eller högskolepedagogiska teorier och kunskaper. Det handlar alltså om forskningsanknytning, fast i ett bredare perspektiv än vi vanligtvis brukar tänka.

Högskolelagen stipulerar att all högre utbildning ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet. Den vetenskapliga grunden kan avse både innehåll (ämnet) och form (upplägg). Ett vetenskapligt förhållningssätt till den pedagogiska praktiken kan till exempel visas genom att läraren analyserar, problematiserar och motiverar sina pedagogiska utgångs-

punkter och pedagogiska val utifrån kunskapsbildningen inom undervisning och lärande, samt egen och andras erfarenhet. Det kan även illustreras genom att läraren systematiskt utvärderar och analyserar resultat från kurser och utbildningar eller genomför utredningar alternativt studier på egen undervisning eller institutionens utbildningar.

Även om litteraturhänvisningar och referenser kan vara på sin plats så är det centralt hur läraren tillämpar det vetenskapliga förhållningssättet. Var uppmärksam på balansen mellan teori och praktik i texten. Portföljen är ingen pedagogisk uppsats utan de teoretiska utgångspunkterna ska knytas till hur läraren praktiskt omsätter dessa i sin undervisning. Den egna praktiken ska kunna motiveras antingen vetenskapligt eller utifrån en väl analyserad beprövad erfarenhet.

I ett vetenskapligt förhållningssätt ingår även att sprida och tillgängliggöra sina högskolepedagogiska kunskaper och erfarenheter till kollegor och intressenter både vid lärosätet och i olika forum. Det kan handla om både stort och smått, till exempel att

presentera en undervisningsmetod eller en pedagogisk idé vid ett lärarmöte vid institutionen, att agera pedagogisk mentor för en kollega, att bidra med sin pedagogiska kunskap i ett nätverk med ämneskollegor eller i en högskolepedagogisk utbildning, att presentera ett bidrag vid en pedagogisk konferens på lokal, nationell eller internationell nivå eller publicera en artikel i en ämnesdidaktisk eller högskolepedagogisk tidskrift. Vetenskapliga publikationer är inget krav i detta kriterium. Det som är av störst betydelse är att det framgår hur läraren sprider och kommunicerar sina pedagogiska kunskaper i olika sammanhang så att de kommer fler än läraren själv tillgodo.

Kriteriet kan styrkas till exempel genom hänvisningar till litteratur, program där presentationer vid möten, konferenser, nätverk eller kurser framgår, olika exempel där länken mellan teori, pedagogisk grundsyn och pedagogisk praktik är tydlig samt genom att bifoga egna rapporter eller artiklar med högskolepedagogiskt fokus. Meriter som konferensdeltagande och publikationer kan med fördel listas i CV.

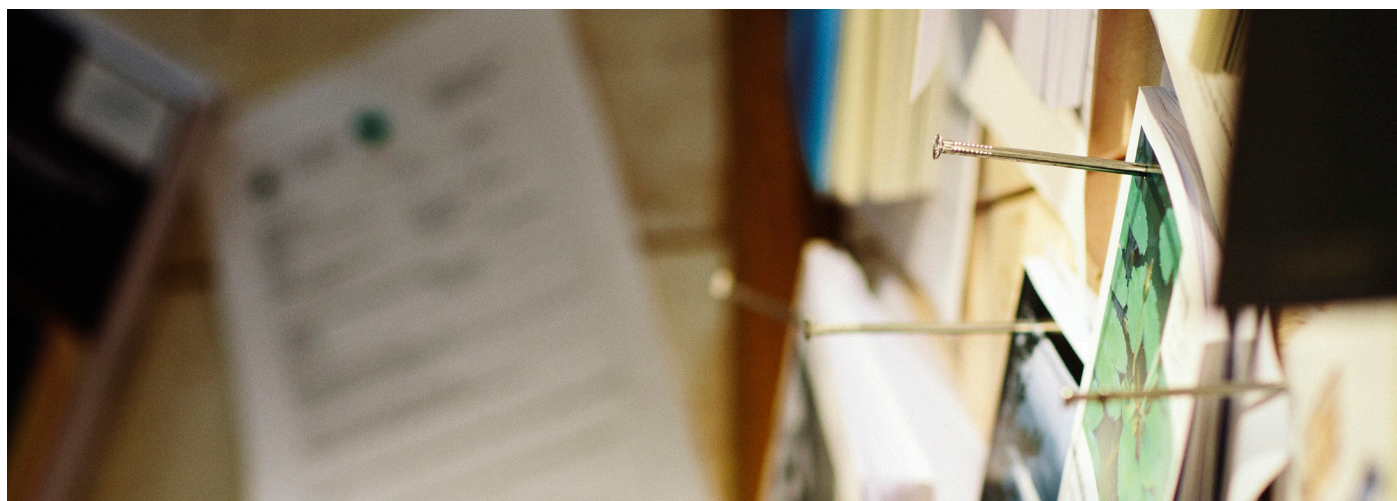

Foto: Elin Berge

Pedagogiskt ledarskap

- läraren har genom pedagogiskt ledarskap främjat högskolepedagogisk utveckling och samverkan inom och utanför lärosätet.

Aspekter som tillmätts betydelse för bedömningen är att läraren till exempel

- *initierar, utvärderar samt driver utveckling av utbildning i samverkan med kollegiet och andra intressenter*
- *initierar och medverkar i pedagogiska diskussioner, seminarier och konferenser inom och utanför lärosätet*
- *främjar högskolepedagogisk utveckling, samverkan och delaktighet på olika nivåer inom och utanför lärosätet*
- *har axlat pedagogiska utvecklings- och ledningsuppdrag av strategisk och operativ karaktär*

Detta kriterium avser fånga upp lärarens förmåga och vilja att engagera kollegor och andra aktörer i pedagogiska diskussioner och utvecklingsarbeten. Läraren behöver inte ha en formell roll för att kunna utöva ett pedagogiskt ledarskap, även om uppdrag som prefekt, studierektor, programansvarig eller liknande är viktiga att lyfta fram. Det centrala är att det framgår hur läraren stimulerat kollegial kompetenshöjning och pedagogisk utveckling i olika sammanhang och i samverkan med olika aktörer.

Inom akademien sker en hel del pedagogiskt utvecklingsarbete och kompetensutveckling i kollektiva forum där olika ämnen, institutioner eller lärosäten deltar och ibland även representanter från region, kommun, näringsliv eller skolväsende. Genom konkreta exempel kan läraren beskriva sitt engagemang och sin roll i olika sammanhang. Det kan handla om utveckling av kurser, program eller uppdragsutbildningar, utvärderings- eller sakkunniguppdrag, att skapa tillfällen för erfarenhetsutbyte och diskussion, att initiera pedagogiska kompetensutvecklingsinsatser eller att skapa arenor för samverkan.

Vad har lärarens kunskaper och erfarenheter inneburit för sammanhanget och vad blev resultatet av arbetsinsatserna? Huvudfrågan är: hur har lärarens ledarskap eller medverkan bidragit till lärarkollegiets eller utbildningsverksamhetens pedagogiska utveckling? Operativt arbete i nämnder, kommittéer eller andra typer av förtroendeuppdrag med pedagogisk inriktning kan listas i CV och kommenteras här. Om läraren haft formella pedagogiska utvecklings- och ledningsuppdrag är det viktigt att dessa lyfts fram, men sådana meriter är varken nödvändiga eller tillräckliga i sig för att uppfylla kriteriet. Den pedagogiska ledarskapsförmågan bedöms utifrån vad läraren konkret har gjort för att främja högskolepedagogisk utveckling och samverkan.

Kriteriet kan styrkas till exempel genom slutrapporter, utredningar, skrivelser, mötesanteckningar, beslut, inbjudan till möten, seminarier eller konferenser, kollegiala intyg, tjänstgöringsintyg från prefekt eller studierektor. Förteckna olika uppdrag och arbetsuppgifter i CV, inklusive omfattning och tidpunkter.

Professionell utveckling

- läraren har systematiskt utvecklat sig själv och den högskolepedagogiska verksamheten över tid.

Aspekter som tillmätts betydelse för bedömningen är att läraren till exempel

- *kontinuerligt utvecklat sin högskolepedagogiska kompetens på ett mångsidigt sätt*
- *kontinuerligt utvecklat sitt pedagogiska ledarskap för att främja utbildningens kvalitet och studenternas lärande*
- *har visioner och planer för pedagogiskt utvecklingsarbete i relation till den högre utbildningens förutsättningar*

I detta kriterium är progressionen i fokus. Med progression avses att läraren ska visa en systematisk pedagogisk utveckling över tid, både för egen del och i sin verksamhet. Den systematiska aspekten är viktig då den fångar upp lärarens medvetna avsikter med sin kompetensutveckling eller att arbetet skett mot uppsatta mål för verksamheten. Ibland ser man inte systematiken i sitt arbete förrän efteråt då pusselbitarna faller på plats. Så oavsett om det funnits en mer eller mindre tydlig plan är lärarens uppgift att knyta ihop de resultat som nåtts med de steg som tagits längs vägen.

Pedagogisk kompetensutveckling kan ske på många sätt, både som lärare och pedagogisk ledare. Dels genom formella utbildningar eller program, dels genom deltagande i konferenser, nätverk, projekt, studieresor, lärarutbyten, försöksverksamhet eller utvecklingsarbeten, men även i den dagliga verksamheten där de egna erfarenheterna utgör grunden för lärande. Genom konkreta exempel kan läraren illustrera både hur den pedagogiska verksamheten utvecklats men även hur den egna förståelsen för studenters lärande och universitetet som lärandemiljö förändrats över tid, hur läraren ökat

sin beredskap att hantera pedagogiska utmaningar i undervisningen eller i samarbetet med kollegor, eller hur läraren utvecklat sina pedagogiska förhållningssätt och värderingar sedan början på lärarbanan.

Kriteriet har även en framåtsyftande dimension. Utifrån de erfarenheter och den kompetens läraren besitter idag och de aktuella förutsättningarna för ämnet - hur ser läraren på framtida pedagogiska uppdrag inom universitetet? Vilka pedagogiska utmaningar eller utvecklingsområden anses högst prioriterade och varför? Lärarens visioner och planer kan vara väldigt konkreta eller mer abstrakta, det viktiga är att det framgår att det strategiska arbetet fortsätter och kan komma studenterna, utbildningarna, ämnet och lärosätet tillgodo.

Kriteriet kan styrkas till exempel genom intyg från utbildningar, material från studieresor, utvecklingsarbeten eller lärarutbyten, jämförande exempel där någon aspekt av progression framgår (förr - nu, före - efter), rapporter och material som framställts i samband med pedagogisk utbildning, kollegiala intyg, tjänstgöringsintyg från prefekt eller studierektor.